Dit document is gedownload door () op November 16, 2026.
Mag alleen gekopieerd worden voor gebruik binnen de school van 'gebruiker'. Zie ook de abonnementsvoorwaarden van Leapo.

Voor niks gaat de zon op

Als consument kun je gebruik maken van vele gratis diensten zoals gratis apps, informatie opzoeken met Google, grote documenten verzenden met WeTransfer, berichtjes versturen met Snapchat en ga zo maar door. Tijdens deze les gaan de leerlingen leren hoe deze bedrijven met gratis producten toch geld kunnen verdienen. De les heeft zowel doe- als praatopdrachten en is daardoor afwisselend en interactief. Totale duur: 1 uur.

VERBINDING MET BEROEPEN EN DE ARBEIDSMARKT

Zo zetten internetondernemers de skills uit deze les ook in om winst te maken met hun bedrijf. Als voorbeeld nemen we internetondernemer Ben Woldring. Hij was 13 jaar oud toen hij een schoolopdracht kreeg om een website te maken. Hij besloot om er maar meteen een nuttige website van te maken. Op zijn website Bellen.com werden de prijzen vergeleken van verschillende telefoonaanbieders. De website werd enorm populair en Ben plaatste advertenties op zijn website. Op deze manier werd er geld verdiend. Momenteel heeft Ben erg veel vergelijkingswebsites in beheer, waaronder gaslicht.com

LESOPBOUW

- Introductie: We voeren een klassengesprek over wat een verdienmodel is (5 min.)
- Verdieping: We gaan dieper in op de verschillende verdienmodellen (25 min.)
- Doen: De leerlingen schrijven een betoog over de verkoop van hun eigen data (20 min.)
- Afronding: De leerlingen bespreken hun betoog met de klas (10 min.)

VOORBEREIDING & BENODIGDHEDEN

Van tevoren kun je een aantal dingen doen:

- Lees de handleiding
- Digibord met internetverbinding: klik door de slides voor op het digibord
- Kladblok om een rekensom op te maken
- Papier of device om een betoog te schrijven of typen

ETHIEK EN TECHNOLOGIE

In deze les staat de ethische stelling centraal: Het is prima dat wanneer ik een app gebruik mijn data wordt verkocht aan derden.

Vrijwel alle leerlingen maken gebruik van gratis apps en games zoals TikTok en Snapchat. Wanneer je deze apps gebruikt, ga je akkoord met de privacy- en gebruiksvoorwaarden. Je geeft de apps toestemming om alles wat jij in de apps online zet op te slaan. Ook over wat je buiten de app doet worden veel gegevens verzameld. Deze data wordt bijvoorbeeld gebruikt om gepersonaliseerde advertenties te tonen. Op deze manier wordt door de apps veel geld verdiend. Het is belangrijk dat leerlingen leren over de verschillende verdienmodellen die door apps en games worden gehanteerd. Deze les leren ze over verschillende verdienmodellen en gaan ze hun eigen mening vormen over het feit dat hun eigen data wordt verkocht. Dit doen ze in de vorm van het schrijven van een betoog.

DOEL VAN DE LES

Domein curriculum 2021	Leerdoelen digitale vaardigheden	Kerndoel vak	21st century skills
1 Data & Informatie DG1.2 Digitale data.	**1 Mediawijsheid** De leerling krijgt inzicht in hoe reclames (software, websites & games) inspelen op voorkeuren en koopgedrag.	**1 Taal** De leerling leert naar inhoud en vorm teksten te schrijven met verschillende functies, zoals: informeren, instrueren, overtuigen of plezier verschaffen.	**1 Kritisch denken**
2 Digitale economie DG6.2 Digitale marketing.	**2 Mediawijsheid** De leerling denkt kritisch na over de betrouwbaarheid van een mediaboodschap.		**2 Creatief denken**

Stichting FutureNL ontwikkelt onafhankelijk lesmateriaal. © 2020 Iedereen mag deze les downloaden, delen en uitprinten (alleen niet als je er geld mee wilt verdienen). Doen! Creative Commons licence: CC BY-NC-ND 4.0. Deze les is gemaakt door Bas Hummel in samenwerking met KPMG.

Dit document is gedownload door () op November 16, 2026.
Mag alleen gekopieerd worden voor gebruik binnen de school van 'gebruiker'. Zie ook de abonnementsvoorwaarden van Leapo.

INTRODUCTIE

Openingsslide

Vraag de leerlingen wat met deze uitdrukking wordt bedoeld.

Slide 1, Praten en denken

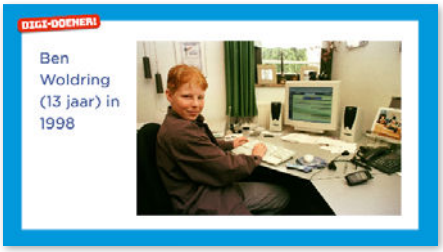
Vraag de leerlingen wat ze op de foto zien en vraag hoe een winkel geld verdient. Vertel de leerlingen dat er verschillende manieren zijn om geld te verdienen en dat we deze manieren een **verdienmodel** noemen. Het meest simpele verdienmodel is dat van een winkel, deze ontvangt inkomsten op het moment dat een klant een artikel koopt.

BEROEPENSLIDE/ARBEIDSMARKT

Slide 2, Handig om te leren om...

Ben Woldring begon met de website bellen.com in 1998. Hij was toen hij 13 jaar oud. Op deze website werden de prijzen van verschillende telefoonabonnementen met elkaar vergeleken. Hij verdiende geld met advertenties die hij op zijn website plaatste. Daarna kwamen er veel websites bij waar prijzen met elkaar werden vergeleken.

VERDIEPING

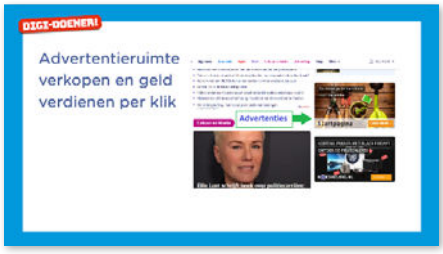
Slide 3, Praten en denken

''If something is free, you are the product'' is een bekende uitdrukking. Vraag aan de klas om deze zin te vertalen en vraag wat hiermee wordt bedoeld. Bekijk daarna de video.

Slide 4, Praten en denken

Bekijk de afbeelding en vraag aan de leerlingen: Klik jij wel eens op zo'n advertentie? Waarom wel of niet?
Eén van de meest populaire vormen van geld verdienen met een website is om een advertentie te plaatsen. Advertenties staan op ontzettend veel websites. We hebben net gezien hoe internetondernemer Ben Woldring geld verdient met het plaatsen van advertenties.
Met advertenties kun je op verschillende manieren geld verdienen. In veel gevallen is het zo wanneer er op een advertentie wordt geklikt dat je daar dan een klein bedrag voor ontvangt. Vaak is dit minder dan €0,10 per klik. Er is onderzocht dat maar 2% van de bezoekers aan website op een advertentie klikt. Je hebt dus heel veel bezoekers nodig om hier een beetje geld mee te verdienen.
Een andere manier is om advertenties te verkopen voor een bepaald bedrag per week, maand of jaar. Ook hierbij is het belangrijk dat je zoveel mogelijk bezoekers hebt.
Als er weinig mensen jouw website bezoeken dan hebben bedrijven er niks aan om op jouw website te adverteren.

Stichting FutureNL ontwikkelt onafhankelijk lesmateriaal. © 2020 Iedereen mag deze les downloaden, delen en uitprinten (alleen niet als je er geld mee wilt verdienen). Doen! Creative Commons licence: CC BY-NC-ND 4.0. Deze les is gemaakt door Bas Hummel in samenwerking met KPMG.

Dit document is gedownload door () op November 16, 2026.
Mag alleen gekopieerd worden voor gebruik binnen de school van 'gebruiker'. Zie ook de abonnementsvoorwaarden van Leapo.

<u>Vraag aan de leerlingen</u>: Klik jij wel eens op zo'n advertentie? Waarom wel of waarom niet?

DOEN

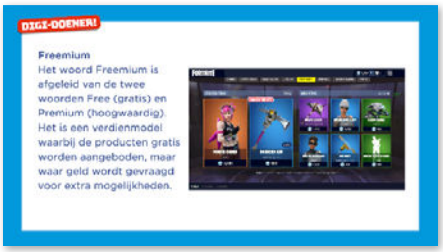
Slide 5, Doen

Op het bord zie je een rekensom. Maak deze op je kladpapier. Over twee minuten gaan we antwoord geven. (Antwoord: 2% van 1000 is 20 bezoekers. 20 x €0,05 = €1,00 per maand).

Slide 6, Praten en denken

Vraag aan de klas of ze een voorbeeld weten van een game of software waar ze het verdienmodel Freemium gebruiken. Vraag aan de leerlingen hoe het verdienmodel werkt.
Veel bekende software en games maken gebruik van dit verdienmodel. Denk maar eens aan het spel Fortnite. Het spel is gratis, maar je moet betalen voor upgrades als skins, geweren of dansjes. Ook clouddiensten (opslag op het internet) als Google Drive of Dropbox maken hier gebruik van. Je hebt dan een beperkt aantal GB (gigabyte) om je gegevens op te slaan.

Slide 7, Praten en denken

⚖ Op het moment dat jij online bent creëer jij data. Die data bestaat uit de websites die je bezoekt, de zoekopdrachten die je invoert, de online spelletjes die je speelt, de aankopen die je op het internet doet. Kortom alles wat je online doet. Voor bedrijven is deze data erg interessant, omdat ze eruit kunnen halen waarin jij bent geïnteresseerd. Eigenlijk is deze data van jou. Er zijn zelfs bedrijven die apps maken waarmee je geld kan verdienen met jouw data. We gaan hierover een filmpje bekijken.
Vertel de leerlingen dat ze straks een verhaal moeten schrijven over wat ze ervan vinden dat hun data wordt verkocht en dat ze daarom extra goed moeten opletten tijdens het kijken naar het filmpje. Vertel dat ze tijdens het kijken naar de video aantekeningen van argumenten gaan maken.

Slide 8, Doen

⚖ Vertel wat de leerlingen moeten doen en neem samen de stappen voor het schrijven van een betoog door.

AFRONDING

Slide 9, Praten met de klas

Laat een aantal leerlingen hun betoog voorlezen en laat andere leerlingen feedback geven op het betoog.
Aanvulling op deze les: De input van de leerlingen kan goed worden gebruikt om een klassengesprek te voeren over dit onderwerp.

Stichting FutureNL ontwikkelt onafhankelijk lesmateriaal. © 2020 Iedereen mag deze les downloaden, delen en uitprinten (alleen niet als je er geld mee wilt verdienen). Doen! Creative Commons licence: CC BY-NC-ND 4.0. Deze les is gemaakt door Bas Hummel in samenwerking met KPMG.